

Beschikbare producten per 22 december 2021

De volgende producten uit het CIP-netwerk zijn vrijgegeven voor algemeen gebruik (onder Creative Commons Naamsvermelding-GelijkDelen: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.nl>).

De pijltjes rechts in het onderstaande overzicht geven direct toegang tot de vindplaatsen van de producten. Producten die nieuw, in onderhoud, bijgewerkt of vervallen zijn, worden met symbolen gekenmerkt. De betreffende symbolen blijven staan tot de volgende versie van dit productoverzicht vrijgegeven wordt. Het betreft de volgende symbolen:

Onderwerp	Product	Toelichting	
Secure software			
Secure Software Development (Grip-op-SSD)	Grip op SSD: De Methode (Nederlandse versie)	Methode voor sturing op tot stand brengen en onderhoud van veilige software.	
	Grip op SSD: De Normen 3.0 (Nederlandse versie)	Basisnormenkader als richtsnoer voor veilige software. Ingegaan op 22-07-2020.	
	Grip op SSD: De Normen 2.0 (Nederlandse versie)	Basisnormenkader als richtsnoer voor veilige software. Voorlaatste versie. Vervangen door versie 3.0 per 22-07-2020.	
	Grip op SSD: De Normen voor Mobiele Apps (Nederlandse versie)	Basisnormenkader als richtsnoer voor veilige mobiele apps.	
	Grip op SSD, Testraamwerk	Het testen van de beveiligingseisen voor (web)applicaties.	
	CIP-Casts Secure Software	Diverse interessante videobijdragen rond het thema Secure Software.	
Grip-op-SSD English	Grip on SSD: The Method (English version)	A method for clients, developers and vendors for enabling collaborative delivery of Secure Software.	
	Grip on SSD: Security Requirements (English version)	Basic requirements framework for secure software.	
	Grip on SSD: Security Requirements Mobile Apps (English version)	Basic requirements framework for secure mobile apps.	
SSD-introductie en cursusmateriaal	Introduction SSD at OWASP, June 2016, Rome	Introduction to SSD. A standard for secure software (opent Youtube video)	

Onderwerp	Product	Toelichting	
	ICT Security Training met SSD-Normen	Training voor bouwers en testers voor omgaan met SSD-Normen.	
	Receptuur Veilige Software ontwikkeling	Presentatie met uitleg van de methode Grip op SSD. Te gebruiken voor 'evangelisatie' binnen bijv. de eigen organisatie.	
Agile Security Management	White paper Agile Security Management (ASM)	Deze handreiking geeft antwoord op de vraag hoe informatieveiligheid kan worden geborgd in Agile ontwikkelingstrajecten.	
Internet of Things	CIP Whitepaper IoT	Veel van de kwetsbaarheden in de wereld van IoT zijn te beperken door het hanteren van een beperkt en overzichtelijk aantal basisprincipes, standaarden en best practices op het gebied van informatiebeveiliging.	
Bewustwording			
Thuiswerken	Handreiking Veilig Thuiswerken	Een overzichtelijke handreiking met tips voor organisaties en advies aan medewerkers voor veilig thuiswerken. De handreiking bevat ook een checklist voor thuis.	
Opruimdag	Toolkit opruimdag	Houd de fysieke en digitale omgeving schoon. Ruim regelmatig op. Download hier de toolkit met handvatten en links naar handreikingen voor zo'n opruimdag.	
CIP-casts	CIP-Casts Awareness	Diverse interessante videobijdragen rond het thema Awareness.	
	Voorraad Beveiligings Updates.	Korte filmpjes gemaakt in de jaren 2015-2017 die selectief als laagdrempelige awareness- uitingen kunnen worden ingezet.	
Games	Serious Game 'Crisis'. De game is er in een basisvariant (Nederlands en Engels) een gemeentevariant en een versie voor waterschappen.	De crisisgame duurt 75 minuten en kan gespeeld worden door groepen van 5 tot 15 mensen. Leent zich ook voor teambuilding.	
	'Netwerk Game'	De netwerkgame benadrukt keten- en netwerkaspecten in spel situatie. Duur ca. 75	

Onderwerp	Product	Toelichting	
		minuten. Kan gespeeld worden door groepen van 5 tot 15 mensen. Leent zich ook voor teambuilding.	
e-Learning modules	Bekijk e-learningmodules rechtstreeks via Pleio.	Kies je cursus en log in als gast. De weergave via internet is mogelijk niet optimaal, zie de installatie-instructies hieronder.	
e-Learning Installatie-instructies	Instructies voor installatie van de Scorm modules op eigen omgeving.	Met deze instructies installeer je de modules op eigen infrastructuur en kun je ze inbedden in de eigen leeromgeving.	
e-Learning modules in herbruikbare Scorm-source	Veilig omgaan met Internet	Korte module voor aanleren basisbewustzijn. Thema: veilig omgaan met internet.	
	Bring Your own Device	Korte module voor aanleren basisbewustzijn. Thema: Bring Your Own Device.	
	Social Engineering	Korte module voor aanleren basisbewustzijn. Thema: social engineering.	
	Fishing	Korte module voor aanleren basisbewustzijn. Thema: fishing.	
	Veilig omgaan met Bezoekers	Korte module voor aanleren basisbewustzijn. Thema: veilige omgang met bezoekers.	
	Overheidsnormen	Korte module voor aanleren basisbewustzijn. Thema: normen in de overheid.	
Awareness Bestuurlijk	Suggestie voor een bestuursmanifest	Vijf Ik-boodschappen van betrokken bestuurders.	
	CISO enquête 2019	Over de invulling van de functie van CISO binnen de overheid. Vanuit het perspectief van CISO's en betrokken bestuurders.	
Awareness Campagne-aanpak	Borging Awareness Informatieveiligheid	Tips voor organiseren van permanente aandacht voor informatieveiligheid.	
	Nadere achtergrondinformatie	Nadere uitwerking bij Borging Awareness Informatieveiligheid.	

Onderwerp	Product	Toelichting	
Introductietraining	Introductietraining 'Van veilig voelen naar Veilig zijn'	Diapack voor cursusdoeleinden.	
Overig herbruikbaar materiaal	Inventarisatie herbruikbaar materiaal (map 'Materiaal bewustwording' van de domeingroep Awareness)	Materiaal van een aantal organisaties. Toegang op https://cip.pleio.nl/ is hiervoor nodig.	
Keten Governance	Keten Service Library	Versie 2020 van een gesystematiseerde inventarisatie van praktijken rond keten-governance.	
Ketencommunicatie	Ketencommunicatie bij crises	Generieke handreiking voor een ketencommunicatieprotocol bij crises. Organisaties vullen de handreiking in met proceseigen kenmerken, waarmee een protocol ontstaat voor de communicatie met keten/netwerk-partners en overige stakeholders.	
Testen in ketens	Testdorp	Basis testset voor het testen van ketenfunctionaliteit.	
Aanbesteden en inkopen	Producten Inkoop Eisen Cybersecurity Overheid (ICO)	Handreiking en Wizard waarmee je eisenpakketten kunt selecteren voor aanbestedingen / inkopen	
	Direct naar de ICO-Wizard	Een werkwijze, een tool en een workshop om IB-teksten te selecteren voor contracten. Voor deze toolset is ICO in de plaats gekomen. CIP-leden kunnen op cip.pleio.nl nog over het materiaal beschikken.	
	Recentelijk toegevoegd: <ul style="list-style-type: none"> • Privacysupplementen • Kader voor proces-automatisering (CSIR) 		
	Leveranciersgids	Informeert je leveranciers over de sturing van jouw organisatie op informatieveiligheid. Een op een EZK-brochure gebaseerd Word-document om op te maken voor eigen gebruik.	
Privacy			
Baseline	Privacy Baseline v3.3	Een handreiking voor verantwoord omgaan met persoonsgegevens. De AVG en UAVG ontrafeld voor de uitvoering. Het naslagwerk van de methode 'Grip op privacy'.	

Onderwerp	Product	Toelichting	
Baseline	Privacy Baseline Engelse vertaling	'The AVG/GDPR unravelled for application.' Handig voor multi-linguale organisaties.	
Handreiking	Handreiking Privacy by design	Handleiding voor ontwerpers van Informatiesystemen. Onderdeel van de 'Grip op privacy'.	
	Handreiking Borging van Privacy en Volwassenheidsmodel	Een handleiding voor Privacy Governance. Verbeterde versie 3.2.	
		Volwassenheidsmodel waarop de Self Assessment tool gebaseerd is.	
	Handreiking Meldplicht Datalekken	De voormalige Nederlandse wet Meldplicht Datalekken - en de WBP - zijn ingehaald door de AVG. Maar voor wie daar doorheen kan lezen bevat het document nog tal van praktische adviezen voor de procesinrichting rondom de actuele meldplicht.	
Self assessment	Self Assessment Tool Privacy volwassenheid	Neem jezelf de maat, stel een doel en zie wat er nog te doen staat bij het implementeren van privacy-verantwoord handelen conform de AVG.	
	Self Assessment toelichting (management)	Toelichting specifiek voor het management.	
	Self Assessment toelichting (gebruikers)	Toelichting specifiek voor de gebruikers.	
Workshop	Workshop Privacy Self Assessment	Doe de 'Workshop PriSA' met collega's die die self assessment hebben gedaan, leer van elkaars inzichten en leg de basis voor een stap-voor-stap aanpak naar privacy-volwassenheid.	
	Workshop Privacy by Design	In deze workshop leer je om privacy-by-design principes toe te passen in de praktijk. Je leert de handreikingen van Grip-op-Privacy kennen, waarmee je nuttige hulpmiddelen krijgt aangereikt voor de praktische omgang met privacy in je dagelijkse werksituatie.	
Analyse	GAP: Gap-analyse Privacy	De criteria van de Privacy Baseline vervat in het format van de GAP-analyse voor de	

Onderwerp	Product	Toelichting	
		BIG (van KING en IBD). Een handig instrument voor organisaties die zich willen meten aan de Privacy Baseline.	
Video	CIP-Casts Privacy	Diverse interessante videobijdragen rond het thema Privacy.	
Enquête	Enquête Functionarissen Gegevensbescherming 2018	Een onderzoek naar de invulling van de functie van FG in de praktijk en hoe FG's hun werk en werkomgeving ervaren.	
	Privacy-enquête en suggesties voor privacy management	Privacy-enquête december 2015. Sfeerbeeld/stand van zaken. Suggesties voor de versterking van privacy management.	
Privacy-afspraken in Ketens	Privacy-afspraken in ketens- Handreiking en Modelovereenkomst	Werken in ketens vereist afspraken over risico en aansprakelijkheid met alle ketenbetrokkenen. Met modelovereenkomst.	
Privacy en testen	Testen met Persoonsgegevens Nu ook met checklist Afweging en Risicoanalyse	Testen met 'echte' persoonsgegevens is niet wenselijk. Echter: soms wel onvermijdelijk. In deze handreiking vind je tips hoe over je hiermee om kunt gaan.	
Brexit	Infoblad gevolgen Brexit bij verwerkers in het VK	Wat betekent de Brexit voor organisaties die verwerkers in het Verenigd Koninkrijk hebben? Nu de Brexit een feit is, hebben we de infosheet een stuk eenvoudiger kunnen maken.	
Risicomanagement	Pre-scan PIA	Gestandaardiseerde manier om tot een afgewogen inschatting te komen over de noodzaak van een PIA dan wel te bepalen of de verwerking een hoog risico in zich heeft.	
	Format ZBO-PIA	Model dat wordt gehanteerd door één van de grote ZBO's.	
	Format Rijks PIA	Model voor het uitvoeren voor een PIA dat wordt gehanteerd bij het Rijk.	
Cloud			

Onderwerp	Product	Toelichting	
Governance	Cloud Governance	Rollen en verantwoordelijkheden bij de verwerving en het succesvol en veilig gebruik van Clouddiensten.	
Handreiking	Handreiking Beveiligingsbeleid Clouddiensten	Good practice gebaseerd op het beleid van een grote uitvoerder bij het gebruik van Clouddiensten. Dit product dateert van 2013. Aangezien het echter nog steeds goede aanknopingspunten voor beleid bevat, blijven we het voorlopig ter beschikking stellen.	
Verkenning	De rol van de IT-Auditor	Van de ADR: Een verkenning van de auditmogelijkheden van clouddiensten bij de rijksoverheid (ingebracht document).	
Normatiek			
SIVA-methodiek	SIVA, ISBN9789086596706 Auteur Wiekram Tewarie	Methodiek voor de ontwikkeling van auditreferentiekaders.	
BIO-ondersteuning			
Sturen op informatieveiligheid 	7-driver KPI-aanpak	Hoe kan een bestuurder informatieveiligheid van de organisatie daadwerkelijk tot 'chefsache' maken? De 7-driver KPI-aanpak biedt daarvoor de handvatten.	
BIO Thema-uitwerkingen 	BIO Thema-uitwerkingen: <ul style="list-style-type: none"> • Applicatieontwikkeling • Clouddiensten • Communicatievoorzieningen • Huisvesting Informatievoorzieningen • Serverplatform • Softwarepakketten • Toegangsbeveiliging 	BIO Thema-uitwerkingen zijn bedoeld als handreikingen bij de implementatie van de BIO in de organisatie. De downloadlink brengt je bij de verzameling van BIO Thema-uitwerkingen.	
Procesautomatisering 	CSIR3.4	Binnen de Watersector wordt het kader CSIR (Cybersecurity Implementatierichtlijn Objecten) gehanteerd als normering bij Industriële Automatisering en Control Systemen. Ook toepasbaar	

Onderwerp	Product	Toelichting	
		buiten de Watersector bij Procesautomatisering.	
Privacy-supplementen 		T.b.v. het completeren van de ICO-inkoopeisen met privacy-eisen zijn aanvullende eisen gemaakt en naar geordend naar de BIO Thema-uitwerkingen.	
Vind practices bij de BIO 	Zoekfunctie op de BO-site	Met deze zoekfunctie vind je je een veelheid van practices bij onderdelen van de BIO. Ook voor snel zoeken naar teksten van controls van een bepaald BIO-onderdeel is deze zoekfunctie handig.	
Vind practices bij de BIO	Verwijzingsmatrix BIO - practices	Liever de practices in het Excelbestand zoeken? Download hem hier.	
BIO Self Assessment	BIO-SA	BIO-SA is een krachtig doe-het-zelf instrument om te meten hoe volwassen de organisatie omgaat met informatiebeveiliging. Stuurinstrument voor stapsgewijze verbetering en middel voor vergroting van bewustwording management en medewerkers.	
Handreiking	De 16 Criteria van BIO-SA	De BIO-SA maakt gebruik van 16 criteria, een aggregatie van de BIO. Dit document bevat een beschrijving van de volwassenheidsniveaus, zoals die in de BIO-SA zijn gehanteerd.	
CIP-casts	CIP-Casts BIO	Diverse interessante videobijdragen als achtergrond bij de implementatie van de BIO.	
Overig			
Vertaling	State-of-the-Art	Lezenswaardig, in het Nederlands vertaald product van de werkgroep 'Stand der Technik' van het Duitse Bundesverband IT-Sicherheit met 'State of the Art' tips.	
Handreiking	Responsible Disclosure	Handreiking die helpt bij de inrichting van dit proces in de organisatie.	

Onderwerp	Product	Toelichting	
Publicatie	e-Mail Authenticatie	Een publicatie over het nut en de wenselijkheid om e-mailauthenticatie in te zetten.	
Aandachtspunten	SOC Succesfactoren	Belangrijke aandachtspunten bij het inrichten van een SOC.	

Resume beschikbare workshops

Onderwerp	Product	Doel/omschrijving	
Oefenen en ervaring			
CIP-serious games en workshops	CIP-Workshops en Serious Games: <ul style="list-style-type: none"> • Serious Game Netwerkgame • Serious Game Crisisgame (meerdere varianten) • Workshop PriSA (Privacy Self Assessment) • Workshop PAK (Privacy Afspraken in ketens) • Workshop SPINK (Security Proof Inkopen) • Maatwerk Workshop 	Leren gaat het best door te doen en te ervaren. CIP heeft een aantal workshops en serious games in etalage. Met de link komt je op de pagina terecht waar je iets meer kan lezen en ook je belangstelling kenbaar kan maken.	
BIO-workshops	BIO-Workshops: intro BIO, Risicomanagement en enkele thematische-workshops.	Deze link brengt je op de workshoppagina van de BIO-site, waar je wegwijs wordt gemaakt over de BIO-workshops.	
ICO	Workshop ICO: oefenen met het hanteren van de ICO-Wizard in het aanbestedingsproces.	Deze link brengt je op de ICO-pagina van de BIO-site, waar je wegwijs wordt gemaakt over de ICO-producten en de workshop.	

Onderwerp	Product	Toelichting	
Digitaal samenwerken			
Instructie	CIP.Pleio: <ul style="list-style-type: none"> • Instructie aanmelding • Quick Start gebruik 	Overheidsmedewerkers en kennispartners van CIP kunnen samenwerken en kennisdelen op cip.pleio.nl. Kijk hier hoe dat kan.	